

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A küzdő néppárt.

A néppárt abban a manifesztumban, melyet az országgyűlés feloszlása után kibocsátott és a néppárti választópolgárokhoz intézett, szabatosan körvonalozta azokat az ügyeket és érdekeket, melyekért a megejtendő választások alatt harcba megy.

Küzd a néppárt a többi ellenzéki pártokkal szövetségbe mindenképp a törvényhozó népképviselet jogaiért, melyeket a kormány és a többség erőszakos eszközökkel el akar kobozni, a mint arra november 18-án kísérletet is tett. Elhatározási szabadság nélkül a törvényalkotási jog megszűnt jog lenni és közönséges törvényalkotási módszerré válik, melylyel minden hatalom élhet, még az abszolutizmus is. Az elhatározás szabadsága pedig teljesen ki van zárva ott, a hol a többség kénye-kedvétől függ a tárgyalás időtartamának megszabása és az ellenkező vélemények elnyomása. A hol nem lehet szabadon tárgyalni, ott szabadon határozni sem lehet.

Küzd a néppárt továbbá a nép terheinek csökkentéséért, követeli ennél fogva az adórendszer reformját, melynek maga után kell vonnia egyes adónemek leszállítását és az életcikkre nehezedő fogyasztási adók eltörlését, hogy megszűnjék az élet drágasága, melynek terhét leginkább a legszegényebb néposztályok kénytelenek érezni. A közterhek csökkentése céljából a néppárt, a mint eddig nem szavazott meg több katonát és több költséget a hadseregnek, úgy ezentúl sem hajlandó megszavazni, hanem követeli a szolgálati időnek három évről két évre való leszállítását, de létszámemelés nélkül.

A közgazdasági téren az a néppárt vezér-

elve, hogy úgy az új vámtarifa, mint a külfölddel kötendő szerződések teljesen biztosítsák egyrészt a mezőgazdaság felvirágzását, másrészt az iparunk és kereskedelmünk fejlődését. Mind a három közgazdasági ágának törvényes oltalomra van szüksége és mind a három igazságos arány szerint rászorul az állam támogatására, hogy az iparnak és kereskedelemnek nyújtott kedvezmények meg ne nyomorítsák a mezőgazdasági termelést, ez pedig meg ne akasztja fejlődő iparunk és kereskedelmünk tényleges folyamatát.

A néppárt követeli a választási jognak nagymérvű kiterjesztését alacsony és arányos cenzus alapján, hogy az ország polgárainak újabb százezrei vonassanak be abba a fontos jogkörbe, melyből eddig ki voltak zárva. Követeli egyúttal mindazokat a szociális reformokat, melyek becsületes megélhetést biztosítanak a munkásnak, megsegítik őt abban, hogy munkához jusson, kielégítő gondoskodást tartalmaznak a betegség, agkor és elnyomorodás eseteire nézve. Az otthonmentesítés, a létminimum, az uzsora- (uzsoratörvény szigorítása) törvény, szigorítása által megakadályozzuk óvni a népet a végső elszegényedéstől, földjének és házának bitang módon való elköttyvetésétől.

A római katolikus egyháznak a néppárt védelmet akar nyújtani, hogy megmaradhasson iskoláinak, vagyonának és jogainak birtokában, érdekeit, mozgásának és erő kifejtésének szabadságát az önkormányzat jogkörével körül sáncolhassa. Úgy a katolikus egyház, mint az összes bevett vallások jól felfogott érdekében a néppárt követeli a hebehurgyán megalkotott egyházpolitikai törvények revízióját, mert ezek a törvények a vallástalanságot terjesztik, sértik az egyház

joghatóságát, aláássák a keresztény erkölcsöket, melyek nélkül az állam fenn nem maradhat.

Ez az a program, nagy körvonalakban, melylyel most a néppárt harcol, hogy a választók bizalmát megnyerve, ezek akaratának előbb a választási urnánál, azután az országgyűlésen érvényt szerezzen.

Kiket látunk ennek a tábornak küzdő sorai-ban? Ott látjuk a világi intelligenciának azt a részét, mely még mindig igaz barátja a népek és lelkes híve annak a nagy nemzeti célnak, hogy Magyarország a magyaroké maradjon és keresztény jellegét romlatlan épességben megőrizze. A küzdő tábornak ez a része még kicsiny, de növekszik időről-időre, mert mindig többen és többen találkoznak, a kik belátják, hogy az ország népét csak őszinte népszerűség által lehet megtartani a magyar hazához és a röghöz való hűségben, a kozmopolitikus szellem terjedését csak a keresztény vallás erkölcsi alap erősítése által lehet megakadályozni. Mindig többen vannak, a kik hön óhajtják, hogy az ország ügyei egy olyan politikának az irányába tereltesse, mely mindenki jogát és szabadságát tiszteli, becsületes és tisztességes kormányzat által az ország anyagi és szellemi erőt a közérdekek javára gyümölcsöszteti.

Ott látjuk a küzdők sorai-ban a papságnak nagy és tekintélyes részét. Miért nem az egész papságot? Rászolgált-e a néppárt arra, hogy iránta az országnak akár csak egy papja is bizalmatlanságot tanúsítson? Megérdemelte-e ez a párt azt, hogy becsületes, kicsinyeljek, hogy elforduljanak tőle, vagy éppen ellene forduljanak azok, a kiknek hivatásukból folyó elengedhetetlen kötelességük az egyház ügyét előmozdítani és a keresztény érdekek védelmére kelni?

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A vadászó.

Irta: Mittuch József.

Amottan messze a Retyezát égbenyuló bérci tisztán áll a szegényes, fából összetakolt vityilló. Ajtaja gerendája bárdolatlan fa; ágbogas gerendája rése mohával betapasztva. Zsupját sok helyen megtépázta a leszáguldó vihar. Egyedül áll itt fent a magasban s csak az ajtaján, ablaklyukján kitérő füst jelzi, hogy emberi lény is lakik e megtépett, magányos hajlékban.

Gyorgye a vadászó hordta össze önmaga kezével minden darab fáját. A mint legjobban tudta úgy összetakolta s mikor remekével készen volt, fölhozta a völgyből a bogárszemű Oanát hitese feleségnek. Vigan pergett a munka két keze nyomán, dalolva, jókedvűen dolgozott, nem kívánczolt az emberek közé, a jólelkű Gyorgye volt az ő világa.

Egynéhány kecskét, juhót is hozott magával kelengyébe a völgyből. Fenyőgallyas karámot fontak össze számukra, jóillatú hegyi szénával tartották őket s a jámborképzű párák meg gondoskodtak róla bőven hogy jusson is. maradjon is a jófajta tejből és édes turóbból.

Sátoros ünnepeken midőn magára öltötte Oana a lengő viganót, hogy az Isten házat fölkeresse habfehér patyolat keszkenőjébe berakosgatta a fölös édes turót, hogy annak árán elláthassa szegényes éléskamráját. Gyorgye meg faragott, vésett a megérett fehér fából kanalat, melencét s mikor egy vásárra való kikerült kezéből zsákba gyümöszölve ráarkta az őszvér hátára s nekiment a világnak szerény portékájával.

Nyugodtan boldogan éltek a hegyi lakók s örömeik tetőpontra hágott, midőn a gólyamadár odahagyva ingoványos, zombekos hazáját rászállott a retyezáti magányos vityillóra s megajándékozta Gyorgyet a sivitő Mitru gyerekkel.

Szomszédja, a hegy tuloldalán meghúzódott Juon lett a keresztapja. A gyerek tiszteletére összehevenyészett paszita remek volt. Még őzpecsenye is került a keresztlábu, szüette asztalra. Ugy lőtte Gyorgye valahol a tölgyes mélyén. Rozsdás puskája biztos halált hozott az eléje került vadnak.

Midőn leszáguldott Retyezát ormáról a szilaj vihar s nyomában recsegn, ropogni, kísértetiesen zúgni kezdett az óriási tölgyes, akkor Gyorgye magára vetette a hosszú szürsubát, hogy szerencsét próbáljon.

Puskája ott volt elrejtve a mély szakadék sziklaodujában, száraz, szellős helyen elcsenevé-szedett galagonyabokrok mögött. Rejtek helyét, feleségének sem árulta el, mert a csacska fehérnép zabolatlan nyelve veszedelmet hozhat ilyen kényes ügyben.

Pedig ugyancsak résen kellett lennie. A kakastollas, gyiklesős rókák — mint a csendöröket nevezte — szimatolták a lábnyomát, mert valahogy neszt vették, hogy Juonnal egyetemben alaposan tizedeli a retyezáti ártatlan vadat.

Nem félt egy csöppet sem. Hiszen a rejtett oduját még a veréb sem fedezné föl. Aztán, hogy lephetnék meg őt, ki tudja az összes vad eszén? Hogy félhetne az embertől, midőn a zúgó vihar s az égi háború az ő eleme? Ott nőtt fel az őserdők ölen; száguldó zivatar s az égbolt dörgése nevelte merészszé szilajj, záporverte vackán amott az erdők titkos, suhogó méhében altató danája volt a kóválygó keselyűk éles vijjongása s a csendben feje fölött ellebbenő baglyok rémes huhogása.

Midőn haza vetődött sokszor megtépve, csatakosan ölébe emelte a cseperedő Miton gye-reket becézte, elmókázott vele, örömmel látta, hogy nő, hogy izmosodik a kis poronty. Ugy vélte sejtteni, hogy idővel ebből is lesz a retye-

A programja miatt ezt a pártot csak gonosz lelkű emberek, vagy önző érdekek szolgálataiban álló stréberek ócsárolhatják. A pártember, a kit már régóta vallott elvek és talán egy hosszú multnak a tevékenysége köt a pártjához, mondhatja utóvégre: Megmaradok a pártom körében, melyhez engem egész politikai felfogásom és életvezetem fűz; de azt nem mondhatja, hogy a mit a néppárt akar, az a hazára nézve nem jó és nem üdvös. És ha mondja, akkor vagy elfogultság, vagy rossz akarat, vagy önző érdek vezeti őt az íteletében.

A mi pedig a néppárt eddigi szereplését illeti, nincs abban egy szemernyi sem, a mi a lojalitással ellenkeznék, vagy katolikus nézőpontból kifogásolható lenne. Ott volt ez a párt mindenütt, a hol a király iránti tiszteletet magásra kellett tartani, ott volt mindenütt, a hol a katolikus egyház ügyében szót kellett emelni.

Ha mindazonáltal akadnak papok, a kik a néppártra követ dobnak, küzdelmeitől visszavonulnak, szándékait becsmerlik és gyanúsítják, azok csak vagy stréberek lehetnek, vagy olyan emberek, a kik az egyház életszükségeit iránt érzéketlen nem bírnak, szeretettel nem viseltetnek. Ezek a néppárt küzdő sorait sem megritkítani, sem feltartóztatni nem fogják. f.

A kassai vértanuk boldoggá avatása. Hosszú, több mint 200 esztendő s pör után végre megértük a három kassai vértanuk boldoggá avatását, mely f. hó 15-én Rómában megy végbe nagy ünnepek között.

Százados pör folyt ezért a nagyjelentőségű vallási aktusért, mert minden boldoggá- vagy szentté avatás csak pör útján nyerhet elintézését. A pör a szent szertartások római kongregációja és azok között folyik, a kik a kanonizációt kérik. Jelen esetben a kanonizációt Pázmány esztergomi érsek, Esterházy Miklós nádor és még számos országnagy kérte kilenc év múlva a vértanúság után, 1628-ban. Erre folyamatba tetetett a pör, melyben először a vértanúság okát kellett bizonyítani, vagyis azt, hogy *Grodecz Menyhért, Pongrácz István* jézustársasági atyák és *Körösy Márk* kanonok katolikus hitükhöz való ragaszkodásukért haltak meg.

Ezzel egyidejűleg azt is kellett bebizonyítani, hogy az említett férfiak mindvégig állhatatosak maradtak a hitükhöz való ragaszkodásban. Négy tanu bizonyította ezeket a döntő körülményeket, köztük volt Eperjessy István a királyi ház kápolnájának gondozója, a ki jelen volt a vértanuk

kinzgatásánál elfogatásuktól kezdve halálukig. Több tanut nem lehetett kihallgatni, mert a gyilkosság szerzői és bűnrészesei egyes kalvinista uraknál és Erdély fejedelménél tartózkodtak, s azért nem lehetett őket az ezen ügyben eljáró bíróság elé idézni.

A pörnek második stádiumában azokat a csodás eseményeket kellett beigazolni, melyek a vértanuk hamvainál történtek. Ezek között legnevezetesebb Portinger Zsófia klarisszaapáca esete, a ki a vértanuk koporsójánál egész életén át tartó labajából csodásan felgyógyult.

Pázmány halála után Lippay György esztergomi érsek szorgalmazta az ügyet, mely azután nagyon lassan haladt előre. Scitovszky János bíboros hercegprímás az időközben napfényre jött hiteles történeti okmányok, az egykorú írók feljegyzései, az ügyet megvilágító nyilatkozatok és egyéb bizonyítékok alapján olyan sikerrel folytatta a pört, hogy az már közel jutott a befejezéshez, a mit azonban a primás közbejött halála ismét elodázott.

Végre 1896-ban a magyar püspöki kar az azzal a kérelemmel fordult XIII. Leo pápához, hogy a Rómában vizsgálat alatt levő anyag alapján, mely időközben újabb adatokkal gazdagodott, a pör befejezését siertető rendeletet adjon ki. A kívánt rendelet 1904. febr. 22-én adatott ki és a kérelmezőkre nézve kedvezően hangzott, a mennyiben az van benne, hogy az ünnepélyes boldoggáavatás ügyében bizton lehet eljárni. Ezzel megtörtént az utolsó és döntő lépés a ma végbemenő ünnepi aktushoz, melylyel a hős vértanuk az egyház nyilvános tiszteletére méltóknak jelentetnek ki. Szabad lesz Magyarországon mindenütt képeiket az oltárra tenni, hozzájuk közbenjárásukert nyilvános könyörgéseket és imákat intézni, tiszteletökre szent misét mondani.

* * *

A boldoggáavatás történeti háttérét az a véres esemény alkotja, mely Kassán 1619. szept. 7-én folyt le. Rákóczy György emberei két nappal előbb, szept. 5-én elfoglalván Kassát, a városban levő három katolikus papot először Kalvin hitére csábították, s midőn azok a nemtelen ajánlatot visszautasították, hajdúi által kegyetlen kínzások között mind a hármat megölték. A hőherők a meggyilkoltak összevagdalt és megcsontított tetemeit az emésztő gödörbe dobták. Innét később a sebesi templom sírboltjába, 1635-ben pedig a nagyszombati klarisszák templomába, mely jelenleg az ottani Orsolyaszűzek birtokában van, kerültek s a mai napig is ott őriztetnek.

A boldoggáavatási szertartás ünnepi cselekményét az egész országban ünnepélyek fogják követni, hogy az egyház tisztelete a hőselekkü vértanuk iránt méltó kifejezést nyerjen.

Választási mozgalmak.

Báró Kaas Ivor kerületéből.

Novák, 1905. jan. 9.

Tisza a nemzetre apellál, a nemzet ítéli. Ha a nemzet ítélete minden kerületben olyan lesz a hogyan a zsámbokréti kerületben nyilatkozik, akkor a nemzeti akarat nemsokára elsöpri a nemzetölő politika főképviseletjét.

Kaas Ivor, a zsámbokréti kerület rajongásig tisztelt és szeretett képviselője január 6-án kezdte körútját kerületében. Nadlány volt az első község, mely volt képviselőjének atyai gondoskodását érezte. Itt tudakolta első sorban vajjon a község csakugyan Tiszával ért-e egyet, avagy helyesli-e volt képviselőjének eljárását? Ehrengruber plebános kedvessége, a választók lelkesedése, az asszonyok örökönyye, a fiatalság elszántsága s az öregek hálája, mely itt szavakban nyilvánult, az urnánál majd tettekben jeleentkeztek.

Nadlányból Chynoránba siet jelöltünk, hogy az isteni tisztelet után itt kémlje ki a nemzeti akaratot. Nem soká kellett várni, itt is megnyilatkozik. Az isteni tisztelet után az egész közönség Perényitakarékpénztári igazgatóval élén zenező mellett a díszes plebániára vonul. Itt a plebános tisztelet és szeretetteljesen üdvözlő az országos politikust, megköszöni nemes önfeláldozását s kéri, hogy e súlyos keresztet újra vállalja el.

Kaas báró meghatottan köszöni meg mindnyájuk ragaszkodását a multban s csak akkor kéri bizalmukat a jövőre ha arra érdemes. Kifejti teljes őszinteséggel munkálkodását, a darabotokkal való bánásmódját sem hagyva ki. A lelkesedés oly nagy fokra hágott, hogy a nép mikor az öt kísérő Fiebig plebánostól megtudta, hogy Kaas ellen Tisza halálos ítéletet irt alá, szinte ismételte szeretet képviselője ismeretes nyilatkozatát „csak ami testünkön keresztül”. Mint a lavina úgy nő a lelkesedés községről községre, de amit Szakcsány produkál illet soha és sehol nem látott liberális képviselő. Egész Beliczig küld lovakon előőrsoket. De nem, nem küldi őket senki, a türelmetlen fiatalság lovakra kap s megy képviselőjelöltje elé. A hidon banda várja az egész község lakosságával. Nem a plebániára

zati vadon szilaj fia, mert apja vere lüktet most még ösztövére ereiben.

— Oana! aztán becsületes embert nevelj a Mitonból, nehogy gyalázatott hozzom a nevemre. Legyen merész, mint a bércek karvalya s titoktartó, mint a sár!

Oana meg csak tovább keverte a puliszkat s szótlanul hallgatta Gyorgye utasításait, melyeket nap-nap után ugyan úgy kurtára fogva megismételt előtte.

Egy pár házkutatástól eltekintve esőndben, nyugodtan peregetek az évek. Már tizedszer lehullott a Retyezát erdőkoszorúja fakó, elsárgult lombja, már tizenegyedszer kizöldelt körös-körül a tölgyes mióta a kis Mitru a hegyoldali vityillóba esőpönt. Hébe-korba levitte anyja a megszese faluba, hogy embert lásson. Mäskülönbén a juk, kecskéek s az öszvér gondozása volt reá bízva. S mikor elvégezte napi munkáját oda ült a kiálló mohás sziklára s nézte a távolban elterülő falu porszemnyi küpfődeles házikoit, melyek közül messzire fehérlett a templom karesu tornya. Kedvező szél idején a kongó harang szava tépett foszlány darabokban fölhatott hozzá s akkor lekapta széleskarimájú kalapját, hogy elmondja azon rövid imákat, melyekre anyja tanította.

Egy szép, verőfényes napon Gyorgye oda-

szólt Oananak, jöjjön vele az erdőbe a tegnapi meleg permeteg után sok gomba nőtt amott a tölgyes alján, kár lenne érte, ha elhiványkodnék.

Mitru egyedül maradt odahaza, ő reá lett bízva az egész gazdaság s apja lelkére kötötte, vigyázzon mindenre, mint szemefényére.

Mikor ellátta mindennel a négy lábú jószágot hanyatt feküdt a közeli szénaboglyára s merengve nézte a fel-feltünedező felhőfoszlányokat, melyek feje fölött szálltak a falu felé.

Az enyhe szellő végigsimogatta a tölgyek sugarat s suttogva enyelgett a zizegő lombbal.

Gondolata elkalandozott a szálló felhővel, oda a falu gyermeköcei közé, majd abhoz a gallyakból összerótt kerek nagy fészkekhez, melyben a nagykaru kányamadár neveli pelyhes két magzatját.

Csöndes álmodozásából fölriasztotta egy erős dörrenés. Utána másik, harmadik . . . s a bércek viszhangja fölvert esendjében tompa, hullámzó morajja egyesítette a dörrenéseket. Mint a megijesztett ögzida egy ugrással ott termett a ház előtt s dobogó szívvel várta mi lesz tovább.

Emberi hangok zürzavarát hallotta az erdőből nemsokára nehéz, gyors léptekeket, melyek alatt ropogott, recsegett az elszikkadt rözse.

Meg nem is ocsudott föl első felelmeiből, midőn látta az erdő sűrűjéből törtető Juon alakját.

Megtépvé, lihegve rohant a ház felé, nehéz csöppekben hullott a verejtek kipirult arcáról.

— Itthon van atyád, Mitru?

— Nincs. még reggel elmentek.

— Engedj be, üldöznek el kell bujnom!

— Nem szabad senkit bebocsátanom, megtiltotta az atyám!

— Bamba gyerek! Nincs idő, már hallom az üldözők csörtetését. A boglyába rejtőzöm takarj be, el ne árulj Mitru!

Juon egy pillanat alatt belefurta magát a szénaboglyába, Mitru hamarjában simára takarította s rafeküdt, mintha semmi sem történt volna.

Rövidre rá három esendőr kirohant az erdőből s egyenesen Mitru felé tartott.

— Te vagy Mitru, Gyorgye fia?

— Igen en vagyok.

— Nem láttad Juont erre szökni?

— Juout? egyszer láttam, de akkor sem nézhettem meg, mert éppen kereszteltek.

— De most pár perc előtt nem láttad? Itt kell lennie.

— Ha itt kell lennie, hát keressék meg, nyitva van minden — odavette csak amugy félvállról s oldal fordult a szénában. (Folyt. köv.)

vezetik képviselőjüket de a városházára; hogy a ki a város érdekeit képviseli itt számoljon be s itt legyen tanuja népe ragaszkodásának.

Itt egész népgyűlést rögtönöznek. Kelecsényi esperesplebános oly lelkesen s meghatottan beszél mikor Kaas bárót üdvözli, hogy öröm könnyek jelentkeznek mindnyájunk szeméből. Kaas báró beszédjét Fiebig Alajos tolmácsolja tótul. Majd Paska István, a generalis veszi át a szót s elmondja a népnek hogyan nyilatkozott meg a népakarat Győrött, Tisza koporsóját sem hagyta említetlenül.

Terdigéző hóban, decemberi hidegben beszél a négy szónok a mig teljesen besötétedik. Azt hiszik, hogy valaki belefárad? a szónokok a beszédbe az emberek a hallgatásba? Legkevesebb; mert a népek a sötétben is tovább kísérik képviselőjüket a plebániára, képviselőjük meg a plebániától kezdve, sorba járja a házakat, hogy páratlan lelkesedésüket s ragaszkodásukat ilyen kitüntetéssel hálálja meg. De minék szőjtem tovább tudósítámat. A mit itt csak halványképen sikerült bemutatnom az ismétlődik napról-napra községről-közsegre.

7 én Hradistyén, Alsó s Felső-Vesztenczen délelőtt, Raacsizon s Bélaudvarnokon délután. Kuniczky esperes betegeskedése dacára kíséri plebániáján s oly tüzzel s lelkesedéssel ajánlgatja a bárót, hogy Kaas életkora után tudakozódik s kísül, hogy biz ők kortársak.

Steffel Ede esperes nem türheti, hogy ő akkor otthon üljön, amikor a szomszédban tudja Kaas bárót. Egész nap fáradhatlanul kíséri, míg éjszakára házába vezeti. Bélaudvarnokon a hol a jegyző már választói cédulák eltépésével is bizonyította Tiszahuszár voltát, oly lelkes volt a hangulat, hogy egész párbeszédék fejlődtek a nép és jelölt s tolmácsa között. Ugy hogy sem a nép sem a jelölt nem érezte a hideget s nem a nedvességet, csak mikor szára ül s látja, hogy csurog viz.

8-án vasárnap isteni tisztelet után a szucsányiak üdvözölhették körükben Kaas bárót. Itt a figyelmes esperes befűttette a szép, tágas új iskolát, hogy a népgyűlést, mert ilyen volt az mindenütt, fűtött helyiségben megtarthassuk. De biz a fűtetlen folyosó is megtelt s nyitott ajtó mellett szónokoltak vezéreink, hogy a kün állóknak is jnsson egy morzsa. A szucsányiak ugyanis abban a szerencsében részesültek, hogy egyszerre két képviselőjelöltet üdvözölhettek, egyenlő örömmel, egyenlő tüzzel s lelkesedéssel. S tudjátok miért? mert mindkettőnek ugyan az a programja, ugyanazok az elvei. Hogy lehetséges ez? Egész egyszerűen a szomszéd privigyei kerület népszerű képviselőjelöltje Brestyenszky Kálmán fejtegette itt tótul a néppárt programját, melyet Kaas báró magyarul adott elő. De volt is hatása, úgy hogy Szucsány, melyet addig a liberálisok rendezesen megfélezttek egészen néppárti.

Délutánra marad a néppártnak kicsi de talán legelszántabb csapatja (jajbe nehéz itt dönteni ki a nagyobb?) Novák. A képviselőjelöltet senki sem várta. Amint azonban látják pártját s vele egykori administratorukat, örömrépeső szívvel sietnek utánuk a plebániára. Itt is majd Fiebig majd Brestyenszky majd meg maga Kaas is az ő tótságával előrukkol s tudakolják a nemzet akaratát. A nemzeti akarat azonban itt is mint mindenütt kovácsol egy koporsó szőget Tisza koporsójára.

Novákról Privigyére indul képviselő jelöltünk, hogy a szucsányi jelenet megismétlődjék.

Ő azonban nem azért Kaas, hogy kerületének csak egy községét is meg ne látogassa. Útba Privigye-felé esik ugyanis Laszkar község. Dehogy is útba! az úttól egy kilométernyire. Három szavazó van benne bírótól mindenestől, de Kaas a téli idő s az est dacára mégis betér hozzájuk, s tudom, hogy örökké emlékezetes marad az az öröm, az a ragaszkodás, mely itt minden arcon

visszatükröződött, mely akaratlanul bár, de még a karokat is ölelésre készítette.

Ilyen Kaas báró kortes, de nem, diadalútja!

Ilyen kezdet után mit várhatunk még a többi községekben? Kedden Nagy és Kis-Lehota, Podhragy, Szerdán Divékujfalu stb. Rudnó. Csütörtök Kosztolnafalu. Péntek Bélapataka. 15. Vasárnap kolosi völgy.

Egy másik levelezőnk az utról folytatólag írja: Kaas Ivor kedden folytatólagosan Nagy-Lehota, Kis-Lehota és Keselők-Podhragy községeket látogatta meg Fiebig Alajos kíséretében. Nemcsak a választók, hanem a községek apraja és nagja mind a három községben leirhatatlan lelkesedéssel fogadták a népszerű jelöltet. Zene-szóval és koszorus lányok kíséretében mind a három községben ünnepték báró Kaas Ivort. A választók nyíltan kifejezést adtak bizalmuknak, s kijelentették, hogy semmi szín alatt sem pártolnak el tőle, s valamint a multban úgy a a jelenben és jövőben is hűk maradnak a néppárt zászlajához.

Filberger privigyei ismeretes főszolgabíró a néppárt tömött sorait szerette volna megbontani, de itt tudomására hozzuk, hogy ez nem sikerült neki.

A kis-lehotai tűzkárosultak sanyarú helyzetét találta legcélszerűbbnek a konkoly hintésre, továbbá mint kedves sogorától értesültem a novák-keselőkői vicinális útkiépitésére a fent nevezett községek 83,000 korona államsegélyben részesültek az országos inség alapból, s ezt most úgy szeretné feltüntetni mint saját érdemét, az igazság pedig az, hogy Filberger úr az állami segélyüggyről csak akkor értesült, mikor az már befejezett dolog volt. Igaz, hogy a nép ámitására az előbbi választások előtt 3-szor mérték az utat Nováktól Podhragyig, de a választások lezajlása után az uti tervek mindig a nyitrai állami építészeti hivatal fiókjában rekedtek, míg végre Kaas Ivor bárónak sikerült a vicinálisút kiépitésére segélyt kieszközölni és most Filberger úr ezt saját érdemeinek akarja feltüntetni, hogy ezzel a népet elámítsa. Hát jegyezze meg Filberger úr, hogy szeliden fejezzük ki magunkat, ha azt mondjuk, hogy csunya dolog más tollaival ékeskedni.

Mint értesülünk báró Kaas Ivorral szemben a zsámbokréti kerületben szabadelvű programmal Majthényi Géza főbíró akarják felleptetni.

K.

A privigyei kerületből.

Handlova, 1903. jan. 11.

Tudomásomra jutott, hogy Csillaghy György Tiszapárti jelöltet január 8-ára várják Privigyére. Kíváncsi lettem, hogy fogják fogadni ezt az urat a hires privigyei néppártiak, odautaztam tehát. Mikor megérkeztem, már szállingóztak befelé a szánkok uradalmi tisztokkal, jegyzőkkel zsidó-koresmárosokkal és néhány megvásárolt paraszttal. Akkorára fölkészültek a privigyei Tisza-pártiak is és indultak a vasuti állomáshoz, mert a jelöltet a tíz órai vonat hozta.

Filberger úr bizonyára úgy tervezte a dolgot, hogy a jelöltet a nagy mise alatt, mikor a hívek a templomban leendnek kísérhetik be nagy diadallal a városba. No a terv nem sikerült. A népnek feltűnt a csődület, a zászlók, a csendőrök, a rezes banda és a vidéki darabantok, nosza az állomáshoz. Összeverődött ott néhány száz különböző koru egyén és már akkor vette kezdetét az indulat kitörés. Amint a vonat berobogott fölhangzott orkászerrű: Abcug Csillaghy! Nem kell liberál! Le vele! és valóságos hógolyózásor zudult a Tiszaistákra. Port-Arthur sem állott ki külön ostromot. Csillaghy bámult, mi történik itt. A várt ováció helyett, hógolyókkal fogadták és abból jócskán kijutott minden hívének. Az üdvözölő beszéd befagyott, a ráadandó válasz benrekedt.

Folytonos abcugolás, szidalom és hógolyó záporban vonult be Csillaghy párt a városba, illetve a zsidóvendéglőbe. Az izgatott tömeg megtöltötte a piacot, sz kadatlanul lármázott fenyegetődzött és csakhamar bekergette a koresma udvarába a fölbérelt parasztokat s a hangulat oly harcias volt, hogy a csendőrök sem imponáltak a tömegnek, pedig egy szolgabíró ugyancsak biztatta őket az ablakból. A hó háboru egész nap tartott. Itt is az ellenzék volt erősebb a darabantoknál. Bizony sok Tiszaista megemeleti ezt a napot, melyet bizonyára Csillaghy sem fog elfelejteni. A nép elé nem léphetett s így a programbeszédjét csak nagyon szűk körben és jól őrizett helyiségben mondhatta el. Aligha lelkesítette föl vele híveit, mert azok aggódva gondolták, hogy jutnak majd haza. Hát bizony sokan megveretve. Csillaghy zászlóbontása óriási és szégyenteljes kudarc volt, azt hiszem ezzel meghalt a liberálistpárt a kerületben. A furcsa bevonuláshoz igen illet a rezesbanda: két dob és négy trombita mindössze. Hát ilyen a Csillaghy pártja is. Nincs kire támaszkodnia, mert uri kortesei semmit sem tehetnek, a nép nem hallgat rájuk. Sok, igen sok pénzzel megvásárolhatna 2-300 választót, de ez is bukást jelent. Úgy hallom legerősebb támasza Filatz Lajos népszónok, de aligha lesz hallgatósága, mert épen őt dobálták meg legjobban. Az öntudatra ébredt parasztnak nem kell Tisza liberalizmusa, utálják azt s úgy beszélnek: Minek választszunk képviselőnek idegent, mikor van saját emberünk, aki köztünk lakik és eljár ügyes bajos dolgainkban. Minek támogassuk az átkos kormányt mely semmit sem tett a kis emberek sorsa érdekében, csak a kortesei zsebeit tömi, s hozzá még el akarja nyomni a szabadságot. És igazuk van! Brestyenszkyt ismeri az egész kerület, a nép szereti s meg is választja. Punktum, addig van!

Csillaghy úr Handlovától várt sokat, mert itt van a legtöbb választó s mint hirlik tíz ezer koronát szántak megvesztegetésükre. Volt is ott több uri kortes kíséretében, hanem ott sem kérnek a zsidó-liberalizmusból. A fogadtatás majdnem olyan volt mint a privigyei s így nincs más hátra, mint visszalépni.

Brestyenszky Kálmánt 9-én jelölték. Az értekezleten jelen volt a kerületi papság és báró Kaas Ivor. Azóta Brestyenszky diadalmasan járja be a kerületet, mindenütt lelkesen fogadják s a mi fő nincs szüksége csendőrökre, holott a liberálisok nagyon is rászorultak ezek védelmére. Hire járt, hogy a kaszsa 26 ezer forintot szánt Brestyenszky megbuktatására, mind a mellett az az általános vélemény, hogy a néppárt győz. Brestyenszky mellett dr. Hajts Jenő privigyei ügyvéd is dolgozik. Anéppártiak közt nagy az öröm, hogy a papság együttesen támogatja Brestyenszkyt. Sokan mondják, hogy kár volt a kerület bekéjét megbolygatni. Minek is tolakodnak Tisza darabantok olyan helyre ahol nincs terük s a hol gyűlölik őket. Csillaghy maga látja, hogy itt semmit sem tehet s hogy programjával egy embert sem hódít el a néppárttól. Pénzzel és gyalázatos eszközökkel kicsikart mandátumot nem fogadhat el tisztességes ember, ezt csak nyomorult jellem teheti, csakhogy a kir. Kúria nem itéli oda neki.

Brestyenszky vasárnap délután mond programbeszédet Privigyén. No, ezt már meghallgatom. Handlovai.

Levelezés.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Becsés lapja f. hó 8-iki számában „Levelező” január 3-án Ürményből kelt cikkében foglalkozik a f. hó 2-án Tornócon tartott szabadelvűpárti jelölő gyűléssel és soraiban — per tangens — csekélységemei, mint a kerületi szabadelvűl párt alelnökét feldmítve bizonyos kikötéseket is tulajdonit nekem. Engedje a Tek. Szerkesztőség, hogy

a cikknek némely téves és különösen személyemre vonatkozó állítását becses lapjában helyreigazítottam.

En a ker. szabadelvű pártnak egyszerű tagja vagyok abban semmiféle tisztséget nem viselek, tehát az alelnökséget sem.

A 2-iki értekezleten személyesen ott voltam, azon bizalomnyilvánítás vagy nem nyilvánítás iránt sem levelben sem szóval semminemű kikötést nem tettem. Magam részéről különben — történjen az bármely párttól is — ekesszavú bizalomnyilvánításokra semmi súlyt nem helyezek, mert annak egyedül illetékes helye a választási urna.

Az említett értekezleten más egyáltalán nem történt, mint egyhangulag jelölve lett Emőd József, erről a jelölt, valamint az országos és a megyei szabadelvűpárt elnöksége értesítve lett.

Ezzel a személyemet és az értekezletet érintő dolgokkal végeztem volna. Kérem azonban ne vegye rossz néven ha b. lapját még néhány sorral igénybe venni óhajtanám.

„Levelező” azt mondja, hogy „a róm. kath. papok nem is működhetnek sem társadalmilag sem politikailag egy olyan férfi elnöklelte alatt, ki jónak látta vérg sértő lekicsinylést intézni a kath. papok ellen.”

Hát aki ismeri Esterházy grófnak az ő fenkölt egyéniséget, törhetlen hazafiságát, az alig fogja elhinni, hogy ő a kath. papságot lekicsinyelni akarná. (Lásd a decemberi közgyűlést. Szerk.)

Hogy a kerületi kath. papság minő pártállást foglal el, ezt mindenikének megszabja az ő politikai meggyőződése. Ha ez Esterházy gróffal ellentétes, akkor nem követi őt.

De hogy társadalmilag, illetve az országos magyar szövetségben ne működhessenek vele, ez ellen azt hiszem, a főtisztelendő papság közül nagyon sokan lesznek, a kik tiltakozni fognak és kérem legyenek is. Ez a szövetség, melynek ő megalapítója, lelke, mely alig egy évi fennállása óta már is szép sikereket ért el*, mely kizár működése köréből minden politikai pártszínezetet és melyben minden pártállású ember egyformán vehet részt tehetsége szerint államalkotó fájunk megerősítésére szolgáló munkálatban, méltán megérdemli, hogy minden igaz magyar ember harcosává szegődjék, s fájunk érdekében fölülte kívánatos, hogy a ma még bölcső korát élő szövetség számban és erkölcsi erőben mielőbb megerősödjék a magyar társadalom és a nemzeti irányzatnak egy hatalmas tényezőjévé váljék.

Sajnálom, hogy „Levelező” nem volt jelen a szövetségnek múlt évi december hó 4-én Budapesten tartott közgyűlésén. Sajnálom, hogy a vármegye ellenzéki vezérferfiái közül is kevesen voltak ott, hogy meggyőződést szereztek volna arról, mennyire örökös Esterházy gróf elnök legelső sorban azon, hogy abba semmiféle külön politikai irányzat be ne fészkelje magát és mily lelkes akciót fejt ki az iránt, hogy hazánk minden pártállású hű fia örömmel szegődjék a szövetség munkás tagjává. Ott volt azonban Horváth Dezső és ott volt Mezey Gyula és kérem, méltóztassék őket, mint a tornóci bizottság elnökeit megkérdezni, nem-e működnek társadalmilag a legnagyobb örömmel, „egy ilyen férfi elnöklelte alatt?” És ha ők azt mondják, hogy igen, miről meg vagyok győződve, hogy azt fogják mondani, akkor kérem alakítsák meg minden járásban az orsz. magyar szövetség ottani bizottságát. Addig is kérem, a szövetség legközelebbi értesítőjét, mely annak folyó évi programját magában foglalja, méltóztassanak átolvasni és becses figyelmükre méltatni.**)

Vágsellyén, 1905. január 10-én.

Kiváló tisztelettel,

Szentiványi Zsigmond.

*) Az egyesület legutóbbi nyitramegyei „közgyűlésén” mindössze 3, mondó három szál ember jelent meg, és pedig két kath. pap, meg egy zsidó. Szerk.

***) Levelezőnk erre mindenestre válaszolni fog. Azért fentartjuk számára a hozzászólás jogát. Szerk.

A csacai kath. kör.

Motto: „A leányzó nem halt meg, Csak aludt”.

Igaz, nem a természetes, üdítő álom vala. Inkább hasonlított az úton elhagyott vándor kábultságához. Talán épen az irás parabolájának vándorához, a ki Jeruzsálemből indult Jerichóba.

A legtöbb katolikus egyesületünknek az a szerencsétlen végzete s egyszersmind vége is, hogy letük vagy nem letük gyakran egyetlen ember személyéhez és szeszélyéhez van kötve. Ha

ennek idealizmusában — hogy Bodnár egyetemi professor hullámméletében beszéljek — bekövetkezik a hullámvölgy, utilitarisztikus politika vagy más programcsere alakjában, lejtőre kerül minden általa alapított nemes intézmény, kivált ha nincs, mint a legtöbb esetben történni szokott, ki a hullámokra hagyatott hajó kormányát kezébe ragadja. Hogy egy egyesület a tagok közömbösége vagy árulása folytán akadt volna fönn működésében, arra legalább eddig, alig hallottunk kadenciát.

A csacai kath. egyleti élet valamikor sokat beszélgetett magáról e lap hasábjain is. Fogyasztási és hitelegyletünk, kath. körünk mintaképp állítottak nemcsak az egész felvidéknek, hanem az országos kath. nagygyűléseken, szociális kurzusokon az egész országnak.

Egy erősebb, öltönyöket forgató keleti fuvalomra a szépen fejlődő leányzókat chronikus sorvadásba, életveszélyes krízisté estek. Nekünk pedig nem maradt egyebünk, mint a nagyot esatkozó emberek keserősége s néhány elméleti emlékfoslány — a keresztény szocializmusról!

*

Hála az Úrnak, a csacai leányzó nem halt meg. Az Ég támasztott egy irgalmas szamaritánust, a ki felszedte őt az utszélről s olajat csepegtetett a fájó sebekre.

Filkorn Ferenc káplán időt és fáradságot nem kimélő buzgólkodásából egy sikerült diszgyűlés keretében újból megnyitlak a csacai kath. kör rozsdás zárai. A programm ugyan tapintatosan a kör új helyiségeinek felavatására szólott, de az ünnepély tulajdonképen az új élet kezdetének ünnepe vala. A kör terme egészen megtelt, a kath. intelligencia megjelenésével példás megnyilatkozását adta kath. érületének. Ott voltak a többi közt: Liha László főszolgabíró, Zirchich Lajos szolgabíró, a Máday család, dr. Gyuriss Emil ügyvéd családja, a kath. hivatalnokok, Krautmann plebános stb.

Az ünnepség másora Beethoven: „Isten dicsősége”-vel kezdődött, melyet a csacai mindkét nembeli lelkes fiatalságból alakult köri vegyeskar adott elő distinguált precizitással. Filkorn Ferenc megemlékezvén a kör boldogult elnökéről, Tvrdy Ignác prépost-plebánosról és a hiányos tisztikarról, röviden megokolta, miért vétetett fel a tisztujítás a diszgyűlés keretében. Az új tisztikar Szecsánszky János rakovai esperes korelnöklése alatt a következőleg alakult:

Elnök: Szecsánszky János rakovai esperes-plebános, alelnökök: Benyács István és Menkina János, titkár-jegyző: Filkorn Ferenc, pénztáros: Kompánek Gáspár, háznagy: Zellnik J., könyvtáros: Hirsch F. és több választmányi tag.

A tisztikar megalakítása után az énekkar elénekelt Mozart: „Ave verum”-ját, Gyurcsánszky Dömötör zákopcei esperes-plebános pedig megtartotta diszbeszédét. Először magyar, majd tót nyelven szólott az igazi hazaszeretetről és a keresztény összetartásról a nála megszokott közvetlenséggel. Utána Bocsek Gizike úrhölgy harmonium és hegedűkíséret mellett melodramát szavalt nagy sikerrel és zajos tapssal. Majd Dr. Gyuriss Emil csacai ügyvéd mondott a kath. kör céljairól gyujtó beszédet. Kölcsey himnuszának eléneklése s az új elnök zárószava után a sikerült ünnepély véget ért.

Este a Politzer-féle vendéglő nagytermében egy improvizált családi jellegű társasvacsera volt, melyen vagy hatvan személy vett részt. A társaság fesztelen hangulatban késő éjjeli órákig maradt együtt.

A köznép részére pénteken még külön megnyitó ünnepély tartatott.

Amennyire a kedvező auspiciumból következtetni lehet, ha Csacán újból virágzásnak indul az intenzivebb kath. társadalmi élet, akkor aldás tölti be majd — nem a hullám-völgyünket, de — a Kiszuca völgyet.

Csacai katolikus.

Ujdonságok.

Vidéki elvtársainkat kérve kérjük, hogy a legkomolyabban figyelmeztessék az embereiket, miszerint tartózkodjanak minden rendzavarástól s ügyeljenek arra, hogy mások, ugymint éretlen suhancok, de legkivált a liberálisok által felbérelt csöcsélek a néppárt cégére alatt semminemű erőszakoskodást ne kövessen el.

Ezt a néppárt érdekeiben mondjuk. Mert bármily erősek legyünk is a megye legtöbb kerületében, szuronnyal és golyóval szemben mi vagyunk a gyöngyösek. De kiváltképen azért, mert a liberális pártban vannak egyesek, akik minden rosszra képesek ellenünk, s így megtörténhetik, hogyha kihágás történnek, habár a néppárti vezetők tudta, sőt akarata ellenére is, ők a valódi rakoncátlankodók helyett a néppártnak legtevékenyebb embereit fogják bepanaszolni s azokat a legválságosabb időben hatóságilag elfogják „s ártalmatlanokká teszik.” — Mit bánják ők azután, ha a választás után, mint teljesen ártatlanokat fel is mentik őket. Csak a „kellő időben” legyenek zár alatt.

Ezt különösen a privigyei kerületre értjük első sorban, hol a liberálisok iránti ellenszenv, mint halljuk, erősebben nyilvánult. Vigyázzanak mindenütt, de különösen a privigyei kerületben, hogy semmiféle hatósági beavatkozásra nemcsak alkalmat, de ürügyet sem szolgáltatassanak.

A privigyei kerület, melyre most az egész vármegye figyelme fordul, befogja bizonyítani, hogy lelkes papsága nemcsak szemefénye a néppártnak, de meggyőződéshű komoly fellépésével tapintatosan is oda fog hatni, hogy a néppártnak a vármegyében legexponáltabb emberét diadalra segiteni fogja.

A Szerkesztőség.

A királyi meghívó levél kihirdetése. Nyitramegye törvényhatósági bizottsága f. hó 12-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen kihirdetett ő felségének a jövő, 1905—1910-iki országgyűlést egybehívó levele. Az elnöki széket Thuróczy Vilmos főispán foglalta el, a ki jelezvén a közgyűlés tárgyát, a királyi meghívó levelet a főjegyzővel felolvastatta, a mit a közgyűlés álva hallgatott meg. Minthogy semmiö megjegyzés nem tétetett, a főispán kijelentette, hogy a közgyűlés a legfelsőbb kéziratot hódoló tisztelettel tudomásul veszi, a megfelelő intézkedések megtétele végett a központi választmányának átadja, s a vármegyei levéltárban elhelyezni rendeli.

Nőegyleti bál Nyitrán. A nyitrai keresztény nőegyletnek a folyó évi farsangra tervezett fehér-bálja március hó 4-én, a farsang utolsó szombatján lesz a vármegyei házi helyiségekben megtartva.

Uj Oltáregylet a vidéken. A nyitrai oltáregylet örvendetes gyarapodása szépen halad előre. Legujabban a trencsénmegyei Sztrecsnón a Vág völgynek ezen a legromantikusabb pontján alakult nagyszámú taggal új fiók, Baross Vince plebános lelkes és buzgó fáradozása folytán. Az új alakulással a nyitrai anyaegylet fiókjainak száma 63-ra emelkedett. Kísérje továbbra is az Isten áldása ezt a szép haladást, mely a sikernek biztos záloga.

Deák János elvtársunkat felkérte a lévai kerület, hogy vállaljon ott mandátumot függetlenségi programmal. Deák a felhívást megköszönte. Lapunk zártakor pedig a marosillyei kerület mandátumát ajánlotta fel neki a budapesti központ. — Ez alkalommal megemlítjük, hogy lapunk szerkesztőségének két tagját, valamint dr. Dudek Jánost is felkérte a központ egy jelöltség elfogadására, mit az illetők kötött állásukra való tekintettel megköszöntek.

A nyitrai kath. kör ma, január 15-én hangversenyyel egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Belépti díj: személyenként 2 kor., családjegy 3 kor.

Halálozás. Geyer Othmar Béla úrnak cs. és kir. szolg. kívüli hadnagy, gazdasz január 6-án, élete 31-ik évében Nagysurányban elhunyt. Boltzár Miklós, péterfalui földbirtokos, Boltzár József felsz. püspök testvére s volt nyitrai megyei szolgabíró élete 77 évében elhunyt. A megboldogult lelkes barátja volt lapunknak kezdetétől fogva, s nemcsak Péterfalui községének, de a messzevidék egyik legtiszteltebb alakja a régi jóvilágból.

Somoskeőy Arzen, nyug. nyitrai honvéd százados élete 53. évében.

B. Steiger Albert, élete 19 évében Szepentcujfalun elhunyt. Az elhunyt fiatal báró unokája volt gr. Zamoyski Jenőnek, nyitrai megyei birtokosnak s a nyitrai megyei néppárt megalakítójának. Béke poraikra!

Jogvédelem a választási visszaélések ellen. Nyitrai megye ellenzéki választópolgárait újból figyelmeztetjük, hogy a választások körül már most is mutatkozó, törvénybe ütköző visszaéléseket hozzák azonnal a nyitrai megyei ellenzék központi végrehajtó bizottságának (lapunk szerkesztőségének) fudomására, hogy ez a megfelelő jogvédelem iránt a lépéseket megtehesse. A felmerülő panaszoknál a tényállás lehető tárgyilagossággal adandó elő a bizonyítékokkal együtt. Gyors és pontos értesítésre van szükségünk, mert a választásoknál előforduló kihágások dolgában az eljárás a legtöbb esetben csak akkor indítható meg, ha a feljelentés a cselekmény elkövetése után 30 nap alatt a bíróságnál, vagy a közigazgatási hatóságnál megtétezt.

Missiók Vág-Podhragyon január 16-tól 26-ig missiók tartatnak, morva redemptorista atyák által, kik ugyanezen év november havában Papradnóra is eljönnek.

Választási tisztviselők. Nyitrai megye közp. választmányára f. hó 13-án foglalkozott a képviselőválasztással, melynek napját jan. 26-ára tűzte ki, egyúttal a következőképp állította össze a választási küldöttségeket:

Privigyén: Vél. elnök: Csemniczky Géza, helyettes: Filatz Lajos, jegyző: Micsura Rezső, helyettes: Kmetty István. Küldötts. elnök: dr. Szathmáry István, helyettes: dr. Szkitsák Jenő, jegyző: Csernay Rezső, helyettes: Bóna Gyula.

Vágvecse: Vél. elnök: Steiner Gyula, helyettes: Zeller Elemér, jegyző: Uruszký Hugó, helyettes: Szabó Imre. Küldötts. elnök: Jókay Géza, helyettes: Paray Sándor, jegyző: Galantai Bernát, helyettes: Braun Alfréd.

Nyitra: Vél. elnök: dr. Gyürky Geyza, helyettes: Modrányi Iván, jegyző Stark Samu, helyettes: Karlanek Antal. Küldötts. elnök: Árpási Imre, helyettes: Tombor Kornél, jegyző: dr. Feitscher Oszkár, helyettes: Kuzsely János.

Érsekújvár: Vél. elnök: Dióssy Imre, helyettes: dr. Hückl Ernő, jegyző: Filo Antal, helyettes: dr. Stutz Gyula. Küldötts. elnök: Gross Hugó, helyettes: Finta Ferenc, jegyző: Práznovszky István, helyettes: dr. Fuchs Imre.

Galgóc: Vél. elnök: Fodor József, helyettes dr. Terstyánszky Géza, jegyző: Szvoboda Károly, helyettes: Márkus Imre. Küldötts. elnök: dr. Pongrác Géza, helyettes: Emánuel Géza, jegyző: Kary József, helyettes Aradi Árpád.

Zsámbokréth: Vél. elnök: Knogler Gusztáv, helyettes: Genersich Sándor, jegyző: Kadarász Endre, helyettes Pataky Pál. Küldötts. elnök: Leidenfroszt Károly, helyettes: Blaskovits Gyula, jegyző: Halecius Adolf, helyettes Tamaskovics Géza.

Szokolca: Vél. elnök: Mitták Albert, helyettes: Allain Gyula, jegyző: Kropácsy István, helyettes: Sándor István. Küldötts. elnök: Kopcsay János, helyettes dr. Neuirth Mór, jegyző: dr. Uzonyi Kálmán, helyettes Dégay Gyula.

Szenic: Vél. elnök: dr. Kostyal Miklós, helyettes Vagyon Árpád, jegyző: Stark Mór, helyettes Skrabala Antal. Küldötts. elnök: Subert István, helyettes dr. Natzler Miksa, jegyző: Buzinkay Pál, helyettes Zubek József.

Nagytapolcsány: Vél. elnök: dr. Kicska Emil, helyettes Munk Mór, jegyző: dr. Spitzer Gyula, helyettes Szalay Pál. Küldötts. elnök: dr. Petrikovics Aladár, helyettes dr. Frídrich Alajos, jegyző: Zsoldos Károly, helyettes Enresz Róbert.

Verbó: Vél. elnök: dr. Klobusiczky Károly, helyettes Emánuel István, jegyző: Michna Mihály, helyettes Altmann Jakab. Küldötts. elnök: Bobok Géza, helyettes dr. Hasenberg Károly, jegyző: Hamay Gyula, helyettes Rónay Ábrahám.

Vágújhely: Vél. elnök: Kochanovszky Pál, helyettes dr. Sonnenfeld Bernát, jegyző: dr. Angyal Lajos, helyettes Gocsár Gyula.

A vágvecsei kerületből jelentik lapunknak, hogy Emódy József csúfos kudarcot vallott. A néppártot akarta megbuktatni az, akinek négy év előtt a néppárt csinált nevet a nyitrai kerületben, s most szomorú fiaskót vallott a vármegye látszólagos támogatása mellett is. Mint tornóci tudósítónk értesít, Emódy urnak a szabadelvű pártkassza semmit sem akart adni, vagy más verzió szerint nem akart annyit adni, amennyit Emódy kért — Horváth Dezsővel szemben Darius kincse sem volna elég — Emódy József tehát e hó 12-én visszalépett. A liberálisok fejüket vesztették — ha egyáltalában még helyen volt — és sebtiben gróf Eszterházy Jánosnak ajánlották fel a kerületet; de az ujlaki gróf látván közbecsülésnek örvendő népszerűtlenségét, nem fogadta el a jelöltséget. Ez ideig tehát ellenjelölt nélkül áll a derek, lelkes Ajtich Horváth Dezső. — Akadnak ugyan egyes hírek, melyek azt rebesgetik, hogy Gorilovics, sopornyai plébános lép fel ugyanott „függetlenségi” programmal, de aki tudja, hogy ez az ur eddig mindig a Hollandi-kaliberű kormányparti papokhoz tartozott, meg van győződve, hogy csak liberális vármegyei hatóság lovalta fel s most hirtelen függetlenségire történt vedlésére csak nevetnek a kerületben, de ilyen jelöltséget komolyan számba nem veszi senki.

Egyesületi élet. Mult vasárnap a nyitrai kath. legényegyesület testületileg járult a szentségekhez. A kora reggeli ájtatosságot az egyesület elnöke dr. Batthyány Vilmos gróf, püspök úr ő méltósága vezette. A nap örömeire d. u. a püspök elnök úr az egylet tagjait megvendégelte. — F. hó 12-én tartotta meg ft. Roch Gyula főgimn. tanár úr 3 ik vegytani előadását a nyitrai kath. legényegyesületben a szénről. A legény és közművesegylet tagjain kívül szép vendégkörrel élvezte ismét a nemeslelkű tanár úr szellemes előadását s érdekfeszítő vegyi kísérleteit. Számos kísérlet hangos tetszés nyilvánításra ragadta a hallgatóságot a többi között pld. a gyémánt elégetése oxgyenben, a cseppfolyósított szén-savnak megfagyasztott állapotban való bemutatása. A két egyesületnek vezetősége szíve mélyből köszöni a tanár úrnak aldozatkés fáradozását. A lefolyt vegytani előadások alapján Biringér Ferenc dr. úr kórház igazgató t. főorvos f. hó 19-én kezdte meg új előadások sorozatát (jövő csütörtök est 1/2 9 órákor.) E hónap végét vel pedig megkezdődnek a kath. közműves egyesületben a vettett képekkel illusztrált Urania előadások. A képek vettését ft. Roch Gyula tanár úr eszközöli, a szakavatott felolvasó urak nevet időről-időre közölni fogjuk. F. hó 22-ikén (jövő vasárnap) est 1/2 8 órákor a kath. legényegyesület Ney „Dr. Kerekes” és „Az ebed” c. kitűnő boházatait hozza színre, melyek az esztergomi növendékpapok magyar egyház iródműiskolájának fordításában jelentek meg. A színi előadás után táncmulatság. Bővebb tájékozást a hét folyamán szétküldendő, névre szóló meghívók nyújtanak.

Egyesült ellenzék Trencsénmegyében. E hó 9-én tartott Trencsénben az „Erzsébet” szálló nagytermében az egyesült ellenzéknek alakuló közgyűlése, az ellenzék részéről sem várt nagy érdeklődéssel, meglátstott, hogy az egyesülés életrevaló. Kiemelendő Szteszkal kanonok, predméri esp. plebanos és dr. Gyuriss Emil ügyvéd gyűjtőbeszédei. Az ellenzék megalakult járásonkint a következőképp:

Trencsén központi választmány: Elnök: Szilvay István, alelnökök: dr. Slezinger Gyula és Czeizel György. Jegyző: dr. Pethő Béla. Választmányi tagok: dr. Décsy Aladár, gróf Pongrácz János, Recska Zsigmond, Szilvay Gusztáv, Mednyánszky László, Beregi Endre, dr. Kohn Sándor, dr. Kácsér Nándor.

Illava-Puchó. Elnökök: dr. Chorényi József és Chocholus Bálint. Alelnök: Kenedics János. Jegyző: dr. Kátser Nándor. Választmányi tagok: dr. Kohn Sándor, Kmoskó Mihály, Csernyik Antal, Lange Lajos, dr. Grósz Henrik, Radó Henrik, Feitser Gusztáv, Pokorny, Nitnausz Ármin, Martinovics Ferenc, Horváth Géza, dr. Steiner Miksa, Bartoss János, Chudó Pál.

Csacza. Elnökök: Gyurcsánszky Döme és Gily Ede.

Kisutca-Ujhely. Elnök: Szmidá Kálmán.

Zsolna. Elnök: Podivinszky Ferenc.

Nagy-Bittse. Elnök: dr. Teszelszky József.

Vágbesztercze. Elnök: Pálffy Pál.

Bádn. Elnök: Elnökök: dr. Vagner Ede és Czeizel Antal. Jegyző: Latkóczy Béla. Választmányi tagok: Latkóczy János, Kapsz, Rényi, Benyák, Miklóssy, Begyáts Ádám, Begyáts Pál és Soltész Péter.

Adomány. Ó nagyméltósága Bende Imre püspök úr a nyitrai kath. betegsegélyező egyesületnek 50 korona adományt juttatott. Ó nagyméltósága nemesszivű adományáért a nyilvánosság előtt is köszönetet mond az egylet vezetősége.

Az „Ellenőr” a saját táborából lecáfolva. A nyitrai liberálisok lapja a „Ny. Ellenőr” egy cikket közöl gr. Esterházy János tollából, melyben az országos magyar szövetség tagjait felhívja, hogy csak hazafias jelöltséget válasszanak. Az Ellenőr jónak látja azt szokott maliciájával a nyitrai megyei néppárt ellen irányítani. Lapunk zártakor vesszük gróf Eszterházy János táviratát Abbaziából, melylyel a szerző alaposan rácáfolt a sanda mészárosra. A távirat így szól:

Az országos magyar szövetség felhívása pártkülönbőség nélkül minden magyar emberhez van intézve, a „Nyitrai megyei Ellenőr” ezen felhívást közölve önhatalmúlag, egy közbeszurt megjegyzésben, azt a néppárt figyelmébe ajánlotta és így az én aláírásommal visszaélt. Ily eljárást elítélek, mert egy magyar párt becsületét sérti. Kérem táviratom közléset.

gróf Eszterházy János.

Az első vér! Nyitrai megye közigazgatására megint sötét árnyat vet a választás. Az 1887. vérengzésnél öt halott és 13 sebesült vére kiált égre az úzbéghi temetőben. Tegnap, pénteken Nádaséren (Nedozser), a privigei kerületben egy embert agyonlőttek a csendőrök. Ma meg Jablonicról (szenici v. kerület) hasonló vérengzést jelentenek. Simonyi, nyitrai csendőrszárnyparancsnok táviratilag kéretett a kerületbe az ügy megvizsgálására. — A nádaséri szomorú esetről csak rövid távirati tudósítás fekszik, de a főispán rövidlátását jellemzi, hogy a privigei kerületbe erőnek erejével betolt egy kicseppent sajnálatra méltó embert, akinek bonyolult helyzetét Nyitrán minden ember ismeri, s azt egy s azt egy szolgabíróval a ki a jelölttel versenyeznek a népszerűtlenségben, ráakarja erőszakolni a népre, még ha vér is fog folyni. Jól véssé emlékeztetése a főispán ur, hogy az embervér nagyon lassan szárad, lám Szalavszky mai napig sem bírja letörölni.

Az érsekújvári járásban a liberálisok terve — megbontani a néppártot — teljes kudarcot vallott. Tényleg odáig vitték, hogy több közszégből jelentek meg választók, dr. Machovich Gyula tardo-skeddi plébánosnal, a kerület legnépszerűbb emberével és felajánlották neki a jelöltséget. Dr. Machovich barátunk, az ő ismert egyenes jelleménél fogva elhárította magától a megtiszteltetést, de hogy a küldötteket megnyugtassa, megígérte nekik, hogy dr. Kovács Pál kíséretében beutazza a kerületet, hogy „kipuhatólja” a választók hangulatát. A körutnál dr. Machovics és az egész néppárt legnagyobb örömeire kiderült, hogy a kerület bizalma eddigi képviselőjéhez változatlan, mert dr. Kovács, mint senki más, állandóan szíven viseli választóinak érdekeit, velők folytonos összeköttetésben van, rajtok tanácssal, közbenjárással segít. S így a konkolyhintés nem sikerült. Kudarcot vallott az a liberális törekvés is, mely Varga János nagykeri esperes plébánost akarta elámitani a mandátummal, hogy a néppártot megbontsák. — Érsekújvárott tehát minden ellenkező híresztelés dacára — még az *Alkotmányt* sem véve ki — oly szilárdan áll dr. Kovács Pál, hogy még ellenjelöltségre sincsen.

Színhazi heti műsor. Vasárnap d. u. 3 órákor Uj honpolgár leszállított helyárrakkal, este Gyerekasszony, hetfőn Cyránó (leszállított helyárrakkal), kedden Katinka grófnő (ujdonság), szerdán Egyenlőség, csütörtökön Menyecskek (ujdonság), pénteken Diplomás kisasszonyok (leszállított helyárrakkal), szombaton Cigánybáró.

Mondj igazat, betörök a fejed. Ezen közmondás igazságát nem lehet tagadni, ime újabb tények erősítik meg igazságát. N. Tapolcsányban Dr. Szulyovszky Dezső jelölő értekezlet befejezése felé közeledett. Nagy műlekedéssel a jelölés megtörtént. A berendelt atyafiak torka már száraz volt, alig várták a végét, hogy Glaser borával leöntsék a garatot. De szót kért egy jómódu nyitra-németi gazda, Adamkovics József, és megmondta, hogy úgy tapasztalták a multban, hogy ngos Szulyovszky Dezső képviselő ur eddig mit sem tett, aludt a jobb oldalon, most forduljon egyet és alhatik tovább, de a baloldalon (t. i. ellenzéken). Oly jól képviselt minket, annyi az adó és végrehajtás, hogy nemcsak kapuinkat, de a pántjainkat is leakasztják. E bosszantó incidensre kiáltják a liberálisok: Ki vele! De Adamkovics zavar nélkül tovább folytatja: Bocsanatot kérek, uraim, ha Pesten a miniszter urak verekedhetnek kalamarisokkal, bírokra kellhetünk mi is... Tovább nem folytathatta, mert igazmondásáért kidözték a díszes gyülekezetből...

Apponyi Albert gróf Zsolnán. Zsolnának még soha nem volt Kossuthpárti képviselőjelöltje. Most van *Smialovszky Valér* személyében, aki már 18 éven át képviselője volt a zsolnai-rajeci választókerületnek s aki kormány-pártiból dissidenssé, majd nemzeti pártivá lett. Annál furesőbb, hogy most, közvetlenül a választás előtt, kétféle falragaszokat nyomtatott. Némelyeken „ellenzéki”, másokon megint „Kossuthpárt” jelölt gyanánt szerepel.

Smialovszky jól tudja, hogy Trencsénmegyében milyen az alkotmányos küzdelem. Bánffy és Kloch érájában tapasztalhatta azt eléggé. Akkor könnyebb volt a győzelmé, mint most, mikor vele szemben Rudnay István zsolnai főszolgabíró a hivatalos jelölt. Smialovszky most *Apponyi Albert* gróftól hívta föl Zsolnára segítségül. Az ideális gróf ur megjött f. hó 10-én és a zsolnai állami főreáliskola zsúfolásig telt tornatermében mondta el remek szónoklatát.

Jellemzi a zsolnaiak alkotmányos érzékét, hogy sem a városházatermet, sem pedig a nagyobb szállók termeit nem volt lehetséges megkapni Apponyi szónoklata számára. Smialovszky táviratilag fordult a kultuszminiszterhez s a reáliskola tornaterme át lett engedve.

Pongrácz Lajos megnyitó szavai után Smialovszky tartotta meg rövidke beszámolóját. Azért lett — mint ő mondja — függetlenségivé, mert a *jogfolytonosságot* s nem a *pártfolytonosságot* akarja fõntartani; ez utóbbi csak rongy, a melyet elvet.

Óriási taps és eljenzés közt *Apponyi* gróf emelkedett föl. Rettenetes és borzasztó dolog az — ugymond — mikor a magyar kormány ellen, magyar embereknek kell sorakozniok a magyar alkotmány védelmére. A jog életének a föltétele a *folytonosság*. Addig míg *idegen* hatalmasságok furakodnak be közeletünkbe, a parlamenti többségnek is mindig a törvényszerű *formák* és korlátok között kell mozognia. Addig, míg idegen hatalom avatkozik be dolgainkba a legideálisabb választások esetén is szükségesek a törvényes házszabályok és korlátok, mert ezek nélkül a többség a *bécsi akaratnak* pusztá végrehajtójává lesz. A parlamenti többség nem mindenkor igazi nemzeti többség, csak *forma* szerint az. Ha tehát a választások csak a külső forma szerint itélhetnek meg s képeznek többséget, akkor a többségnek is alkalmazkodnia kell a formákhoz; e nélkül a többség uralma zsarnokság és önkény. A kormány hármas törvénytelenséget követett el; a nov. 18-iki darabant-félet és az ex-lex-fölösztatást. Az 1867. X. tc. megsértése után nemzeti biztosítékunk nincs többé. A hogyan belemagyarázták a törvénybe az ex-lexben való házfölösztatást, éppen úgy lehet belemagyarázni az 1867. t. c.-be az *öszbírodalmat*.

Az új választás nem törvényesítheti a törvénytelenséget. A választás nem hozhat törvényt, nem magyarázhatja a törvényt, csak törvényhozót küld ki. Nincs reá példa a történelemben, hogy egy államférfiú rövid két hónap alatt oly rombolást mutathatna föl, amint az minálunk történt. Egy kis és csak egyetlen-egyszer elköve-

tett formasértés úgy ölheti meg a nemzet életét, amint a kis golyó egyetlen-egyszerre kiolthatja a test életét.

Végül a köztisztviselőkhez fordul, hogy pontosan teljesíteni hivatalbeli dolgaikat kötelesek ugyan, de szolgaiasan és *hivatalból szavazni* nem kényszeríthetők. Az ellenzék öröködni fog a tisztviselők jogai fölött s megóvjá őket a politikai bosszútól. Barátját Smialovszkyt ajánlja a választók pártfogásába.

Falrengető eljenzés és taps támadt Apponyinak nagyszabású beszédje után. Rövid pár szóval tótul is ajánlotta Apponyi gróf a maga barátját és elvtársát Smialovszkyt. Ezután *Szteszkál József* c. kanonok predméri esp. plebános beszélt tótul, majd — közkívánatra — *Molnár Jenő* szentesi v. képviselő népszerűen magyarul.

A gyűlés végén fölhangzott a Kossuth-nóta, amely Apponyi gróf szállása előtt is ismétlődött a városi piacon, a hol megint Molnár Jenő beszélt az emeleti ablakból. Este vagy 130 terítékű banket volt a Fõlkmán szállóban, a hol a járásbírósg több tagja, a főreáliskola teljes tanárikara is (az igazg. kivéve) megjelent. Tosztkban nem volt hiány.

A következő napon, f. hó 11-én Rudnay István szabadelvűp. jelölt tartotta meg programmbeszédjét a városháza dísztermében. Itt dr. Stern R. ügyvéd beszélt tótul. A többi között azt állította, hogy a szép szavaknak csak ott van „effectusuk”, a hol „erő és hatalom” is található. A ki ismeri az idők járását, cseppet sem fog csodálkozni ezen „jogi” allítás fölött.

Illava-Puchói kerület képviselőjelöltje szövetkezett ellenzéki programmal gróf Pongrácz János és szabadelvű programmal Sipeky Sándor, *Zsolnán* 48-as programmal dr. Smialovszky Valér és szabadelvű programmal Rudnay István főbíró. *Bittsén*: Chocholus Bálint néppárti.

A papradnói ifjuság január hó 8-án befejezte a három felvonásos karácsonyi pásztorjátékot. Az ifjak igen szépen adták elő szerepeiket. Sokan a hívek közül könyezve hallgatták az előadásokat. Az első és utolsó előadás tűzijátékkal volt megtoldva. — Összes bevétel volt 337 kor. 67 fill. Kiadás 189 kor. 72 fill. Tiszta nyereség 147 kor. 95 fill., mely új orgona alapra fordítatik. A szerepek betanítása, a színpad felállítása és művészies felszerelése körül nagy eredményeket szerzett Koczián István kántortanító. Egyebek között megemlítendő, hogy a színpad képeit három teljes hónapon át festette, mi egész szüidejét igénybe vette. Minden fáradozását fizesse meg a kis Jézus, kinek dicsőségét előmozdította. Felülfizettek: Tychy Coelesztin, Jancsina Gusztáv 4—4 kor., Jancsina Mária 1 kor., Mittitzky Ferenc, Koczián István 8—8 kor., Dr. Mittitzky Géza 5 kor., Kraichel Berta 5 kor. 60 fill., Vavrovits József 2 kor., Mittitzky Mária 1 kor., Kreszának Alajos 1 kor. 40 fill., Dentelbaum Samu 50 fill., Politzer Bernát 1 kor., Uskovits Pál 1 kor. 40 fill., Chrapko József 30 fill., Mend Ignác 20 kor. Ezen kegyes adományokért a leghálásabb köszönetét fejezi ki a rendezőség.

Kosárfonó tanfolyamok. A nyitrai megyei gazdasági egyesület a f. év folyamán Nagybossány és Lopassó községekben kosárfonási tanfolyamot rendez. Mindkét helyen az egyesület képviselői jelenlétében élénk érdeklődés közepette megnyitattak a tanfolyamok. Lopassón 40, Nagybossányban 30 növendék nyer kiképzést a kosárfonás minden ágában.

Katonaság jön! A privigyei kerületben Csillaghy ur megakarván kérdezni a nemzet véleményét, miután a válasz nem volt rá kedvező, katonaságot rendelt Nagy-Szombatból. Tegnap, pénteken, e hó 13-án ment Nyitrán keresztül egy fél század huszárság a privigyei kerületbe, melyet a liberálisok olyan biztosnak tartanak. Számítanak arra, hogy a szegény népet megveszik, de a szegény paraszt-gunyában levő emberek lelkiismerete nem eladó, mint sok liberális kaputé. Éppoly nevétséges az a híresztelés, hogy a jelöltet fogják lekenyerezni. Mi Brestyenzky Kálmán urat jól ismerjük. Tudjuk, hogy már eddig is micsoda csalétkekkel csábították. Ismerjük a keserűségeket, melyekkel azelőtt illették. Láttuk a lelkesedést, melylyel a nép környezte, láttuk a rokonszenvet, melylyel a nép hozzá vonzódik, ezt más ember sem volna képes cserben hagyni, nem még Brestyenzky Kálmán?

Gyilkosság borközi állapotban. A chinoráni csárdában nagyon hangos az élet, vig borozás és vidám pálinkázás között nem csoda, ha a kedélyek izgalma eléri tetőpontját. Így történt, hogy f. hó 5-én a chinoráni kocsmában sokan jöttek össze, és a napi események megbeszélése közben Bebják János és Kozák János sokat hajtottak föl a garatra és alaposan összeszólalkoztak, ekkor Bebják János kiszaladt a csárdából, hazament, kést hozott, s várta, míg ellenfele hazafelé dőcögött. Ekkor úgy szíven találta Kozák Jánost, hogy az rögtön halva maradt portáján. A gyilkos maga jelentkezett s most a nagypolcsányi járásbírósg fogházban őrzik, míg a nyitrai fogházba szállítják.

Gazdakörök. Lelkészek, tanítók, jegyzők, földbirtokosok, gazdatisztek munkássága gazdakörök és szövetkezeti olvasókörök érdekében. Az ország legfelsőbb gazdasági testületei s elismert vezeterei ismételten hangoztatták a falusi gazdakörök szervezésének szükséges voltát s azt, hogy a szövetkezetekkel kapcsolatban gazdasági olvasókörök létesítendőek, melyek aztán a földművelők kulturális érdekeit haöznosan munkálthatnák. A gazdaköri munkásságnak leghivatottabb vezeterei a lelkészek, jegyzők, tanítók, földbirtokosok és gazdatisztek lehetnének, mert az állandó közvetlen érintkezés folytán ők tudják legjobban mennyire szükséges a falu népét társadalmilag irányítani, s mennyire kívánatos, hogy a falusi népet erkölcsi és szellemi tekintetben tartalmasabb legyen. A Magyar Gazdaszövetségnek egyik első feladata a gazdakör szervezése s azok támogatása, kik ezen nemes munkásságban részt venni óhajtanak. Hogy a nép között élő intelligens egyének felvilágosítást nyerhessenek a gazdakörök fontossága felől s hogy megismerkedhessenek azon jótekonny hatással, melyet ezek a földművelőnép erkölcsi és anyagi helyzetére gyakorolnak. Meskó Pál a Magyar Gazdaszövetség titkára kesz-séggel fog erről előadást tartani, minden olyan megyei központban, hol az azon vidéken lakó lelkész, tanító, jegyző, birtokos és gazdatiszt urak érdeklődést mutatnak ezen kérdés iránt, s a hol legalább 40—50 hallgató megjelenése biztosíthatik. A kik tehát ilyen ingyenes előadás megtartását óhajtják, sziveskedjenek soraikkal fölkeresni Meskó Pált a Magyar Gazdaszövetség titkárát, (Budapest, Vas-u. 15/a). Kívánatos, természetesen az előadás helyének és idejének megjelölése is.

„Pozsonyi Cím- és Lakásjegyzék”, Pozsony város, valamint Pozsony, Nyitra, Trencsen és Turóc megyék számára, 1905. Ezen cím alatt az idén először jelent meg Pozsonyban, Engyeli Jenő és Alkalay József kiadásában egy,

Kitűnő

minőségű

„Togo“

száj- és fogviz a fogak ápolására, jobbat nem ajánlhatunk.

Egyszeri próba meggyőz mindenkit. Használati utasítás mellékelve.

Kapható: EINCZINGER JÓZSEF és TSA fűszerkereskedésében Nyitrán.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

olyan mű, mely Felső-Nyugat-Magyarország kereskedelmének és üzleti életének hasznos szolgálatokat fog tenni. Az 500 oldalnyi terjedelmű, modern beosztású és könnyen áttekinthető könyv minden hivatalban, irodában, üzletben és ipari vállalatban csakhamar nélkülözhetlen segédeszközzé fog válni. Tartalma XI külön fejezetre van felosztva. Pozsony, Nyitra, Trencsén és Turóc megyéknek és az azokban fennálló nagyobb cégek, valamint a nevesebb földbirtokosok jegyzékeinek egy-egy külön fejezet jut. Mindössze több mint 50000 pontos és megbízható üzlet- és lakás cím található benne, eltekintve egyéb hasznos tudnivalókról mint például a különböző adónemek ismertetése stb. A „Pozsonyi Cím- és Lakásjegyzék” ára 8 korona. Félvászonban 9 korona. Minden nagyobb könyvkereskedésben vagy a kiadóhivatalban, Pozsony, Baross Gábor-út 10 megszerezhető.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferenc József keserűviz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emlitésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjük határozottan Ferenc József keserűvizet. 13-26

SZINHÁZ.

Jan. 7. szombaton Rostand kitűnő drámája Cyrano de Bergerac került színre. Paratlanul szellemes, érdekes neo-romantikus dráma ez. Telve elmés fordulatokkal, találó ötletekkel, amelyek játszi guynyal derítik fel az emberekben rejlő neveléses vonásokat, de a tiszta szerelem, a valódi lovagiaság s olykor az indulatok viharainak zugása is ép oly megkapó, egész valóukat lekötő, mint a ragyogó nyelv, melynek magyarrá tételében Ábrányi Emil valóban jeleskedett. A darab természetesen folytatás előadása nagy fáradságot igényel s nagy nehézségekbe ütközik. Színezeink általában elég sikeresen oldották meg feladatukat. Cyránót Szabó Ferenc játszotta. Éreztük az indulatok hevét, a maró gunyt, a vérző önróniát. Kár, hogy mindezt néha túlzásba vitte. Színesen mondta a gascognei fiúk jellemzését. Hangja nem volt egészen tiszta. A közönség az utolsó felvonásokban hosszan tartó tapssal jutalmazta ügyes alakításáért. Remete Geza igyekezett beilleszkedni Christian szerepébe, de ez nem mindenütt sikerült. Van még simítani való játékán. László Irén Roxan szerepében játszott. Játékában élénk, színező. Nem hiányzott belőle a szív melege, mikor Roxan Cristian iránt igazi szerelmet érez, sem a nagy fájdalom, mikor elvesztett boldogságán kesereg. Halasi (Guiche gr.), Agotai F. (Raguneau), Kürthy M., Szarvassy Játéka jellemzetes.

Vasárnap d. u. Lumpacius Vagabundust, este pedig Leon Viktor operette-jét, a Drótos-tót adták elő. Nem újdonság nálunk. Meséje naiv, zenéje bájos. Ez utóbbi mellett mi is tenne jobb tanúságot, mint népszerűsége. A női főszerepeket Kallay Jolán (Zsuzsika) és N. Zoltán J. (Mici) adták ügyesen, nagy temperamentummal. Kár, hogy Kallay egy kissé túlozta Zsuzsa naivságát, ami sikkes mozdulatával nem egészen vágott össze. Pfefferkorn Nemet János játszotta, mókáival derűtiséget keltve. Az összejáték helyes volt, az énekszámok, a szólók sikerültek; a zenekar derekasan megállotta helyét.

Hétfőn a Hajduk hadnagyát adták 3-szor. Kedden Miss Hobbs került színre. K. Jerome nagy sikert aratott vígjátéka. A darab a házi élet szűkebb körében s könnyebb összekötések között mozog. A címszerepet László Irén adta. Alapjában véve jól játszik, de a fagyos megvetést, a kifakadó gyűlöletet, amely Miss Hobbs-ból kitör, nem éreztük eléggé. Annál jobban tüntette fel Edvard Kingsearl iránt fokozott növekvő szerelme lángolását. Szabó F. játékában jól esett látnunk az angol hidegvérűség, nyugalom és eleganciát. Miss Willecént-et Kürthy M. játszotta. Tavalyról ismerjük. Játékában kedves és vonzó. Peterdy E. (Betti) szintén ügyesen játszott. Láttuk, mint roskadozik a családi élet összeütközésének, bajainak terhe alatt. Láttuk kétségbeeső csüggedését, lankadó erejét, majd a szenvedélyes emberi természet indulatait. Öntudatosan alakít.

Szerdán a remek zenéjű operette-et, a Szultánt láttuk. Regen ismerjük, de ezt szívesen hallgatjuk újra meg újra. Meséje rövid és hézagoss; annál többet fejeznek ki az ének részletek, melyek lelki állapotokat, érzelmeket tolmácsolnak. A címszerepet N. Zoltán Ilonka játszotta. Kellemesen csöngő hangja és jól iskolázott éneke figyelmet érdemel. Játékában nem tudta éreztetni az izzó szerelem tüzeit (mikor a Szultán Roxelane-ba szeret). Ez szenvedélyesebb, forróbb temperamentumu alakítást kíván. Roxelane-t Kallay J.

adta. Találó hangjai vannak az elbűvölő gyöngédségre, a visszanyomott hevességre, az indulat erupciók azonban nem sikerülnek. A közönség nagy figyelemmel hallgatta. Kár, hogy a hatást a többi szereplők néhányszor bábszínházi jelenetekkel rontották.

Csütörtökön Beyerlein megkapó katonai drámáját, a Takarodót játszották. Felfogása, invenciója helyes. Van benne még igazság, s tragikai erő. A darabban kitűnt Kürthy Margit (Klári, az őrmester leánya), aki a különböző érzelményilatkozásra a megfelelő hangot, mozdulatot meg tudta találni. A szerelmet, bosszút, gyűlöletet, haragot, féltékenységet hűen visszatükröztette. Kitűntek még Szabó F. (Helbig), Szarvassy J. (Queisz szakaszvezető) s Agotai (Lendenburg gr.) — A zenekar remekelt. *Censor.*

NYILT-TÉR.

(E rovatban közlötték nem vállal felelőséget a szerk.)

Nyilatkozat.

Úgy értesültem, hogy sokan harmadfél év óta Nyitrán magánházakban és piacon nevem cégére alatt különféle cikkeket árulnak. Olyanokat is, a melyeket magamnak is kell vásárolnom, pl. almát vagy mézet és olyanokat is, a minőket egyáltalában nem szoktam eladni pl. befőtt gyümölcsöt. A nevem alatt felkínált cikkek, kiváltképen a tejfő, sokszor annyira hitványak és rosszak, hogy csak így remélnék rajtuk túladhatni. Figyelmeztetem ennél fogva a nagyon tisztelt nyitravárosi közönséget, hogy mindazokat, a kik valamit nevem alatt árulnak, de az nap keltezett igazolmányomat előmutatni nem tudják, nevemmel visszaélő jó madaraknak tartsa, kik kihágásukért eredményes kioktatásuk érdekében a legközelebb álló rendőr közvetítésével az illetékes hatóságokhoz is továbbíthatók.

Kmettyó Pál,
darázsai plebános.

**Teljesen ujonnan berendezett
gép- és építő-
lakatos műhely
Pozsonyban 5000 ko-
ronáért azonnal eladó.**

Szíves ajánlatok Rudolf A. J.
cim alatt teendők Pozsony,
Szénatér II. szám.

2. szü./1905.

Pályázati hirdetmény.

Érsekujvár r. t. városnál I rendőrörmesteri és 3 gyalogrendőri állás megüresedésére pályázat hirdetetik.

Felhívtnak mindazok, kik ezea állásokra pályázni óhajtanak, hogy életkorukat, fedhetlen előéletüket, magyar nyelvben és írásban való jártasságukat, vagyoni viszonyaikat, eddigi alkalmaztatásukat, katonai kötelezettségük teljesítését igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg írt pályázati kérvényüket folyó 1905. január 6-ig a városi tanácsnál nyújták be. A rendőrörmester évi fizetése 660 korona, lakáspénze 80 kor., ruházat és lábbeli természetben. A II. osztályú rendőr évi fizetése 520 korona, lakáspénze 60 korona, ruházat és lábbeli természetben.

Érsekujvár, 1905. jan. 2-án.

Érsekujvár r. t. v. rendőrkapitányi hivatala.

K. C. POPOFF
a legjobb TEA a világon.

Kizárólag csakis eredeti orosz csomagokban kapható.

Meghívás.

**A NYITRAI NÉPBANK
MINT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

1905. január 29-én d. e. 10 órakor

saját 161/1. számú székházában

XXXVI. RENDES ÉVI KÖZGYŰLÉST
tart, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívatauk.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság évi jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A számadások megvizsgálása, a mérleg megalapítása és a nyereség felosztása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság felmentése.
5. Az igazgatóság indítványai.
6. A 31. §. értelmében netán benyújtott indítványok tárgyalása.
7. A szavazatszedő és a jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kijelölése.
8. Negy igazgatósági tag megválasztása.

Figyelmeztetés. A mérleg és a felügyelő-bizottság jelentése az intézet helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

ALAPSZABÁLYOK KIVONATA:

6. §. Közgyűlésen való megjelenésre és szavazati joggal csak azon részvényes bir, aki az előző év végével, mint ilyen a részvénykönyvekben beírva volt, és ha ezen részvények a megtartandó közgyűlés előtt elismervény mellett az intézetnél letétmenyyezve lettek. Ezen elismervények egyuttal belépti jegyül szolgálnak.

29. §. Közgyűlések alkalmával egyaránt minden részvényesnek egy szavazata van egy részvény után a 6. §. értelmében, mindazonáltal 10 szavazatnál többet egy egyleti tag sem összpontosíthat magában, akár saját nevében, akár mint megbízott.

Férjek, szülők nem szükségesnek külön meghatalmazást, gyámok azonban kinevezési okmányaikat előmutatni tartoznak.

A szavazási meghatalmazásnak városhatóságilag hitelesítettnek kell lennie.

Társulatok és jogi személyek jogosult előjáróik (képviselőik) által gyakorolják a szavazati jogot.

31. §. Oly tárgyak, melyek a meghívásban nem említettek, vagy oly önálló indítványok, melyek leg-
alább 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgató-tanács
írásban kellek indokolva be nem adtak, a közgyűlésen nem tárgyalhatók.

Kelt Nyitrán, 1905. évi január hó 9-én.

Rasskó Timót,
vezértitkár.



Villámfény (Blitzblank) (Szappan-homok)

Kitűntetve az 1903. hamburgi kiállításon nagy arany éremmel és tiszti keresztel.

Legujabb, legcélsebb és legolcsóbb tisztogató és súrolószert.

Nékülözhetetlen a háztartásban, irodákban, gyárakban, étkezdékben stb. Egy pillanat alatt eltávolít tina, festék, kátrány-foltokat stb.

Pénz, idő, munkamegtakarítás.

Egy nagy, eredeti csomag ára 16 fillér.

Aki a „Villámfényt” csak egyszer használta, többé nélkülözhetetlennek találja.

Villámfényt kapható: **Latzer Jónás-nál Nyitrán.**

Elárusítók kerestetnek. Utánzásoktól óvakodjunk! — Törvényesen védve.

Aranyérem Brüsszel 1898. Aranyérem Brüsszel 1898.

Aufsberg C. gyógyszerész

mosdóvíz-adagja SYRY.

Ezerszeresen bevált. Két kőshegynyi adag naponkint a mosdóvízbe keverve az arc és kéz-bőrt eszálhatatlanul rózsásfehérre változtatja, tide-iffúvá és bársonypuhává alakítja. Bőrtisztatalságok (bőrtka, szepő, bőrdara stb. nem léteznek többé.) A SYRY a legjobb és legolcsóbb szepítőszert. — Teljesen ártalmatlan. — Egy doboz (hetekre elegendő) ára 20 fillér. — Több száz nem kért elismerő levél. — Kapható Latzer Jónásnál Nyitrán.

Készítők: **Latzer Jónás** és **Latzer Jónás** Nyitrán.

Előnyös tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönök!

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a tőketörlesztéses jelzálog-kölcsönökre nézve legujabban a következő rendkívül előnyös föltételeket állapította meg: =====

1. Kölcsönt ad már 300 koronától kezdve.
2. Kölcsönt ad 2000 koronáig úgy, hogy a kölcsönvevő a teljes összeget kapja meg készpénzben leolvasva (s nem záloglevelekben).
3. Kamatok címén sem történik levonás, mert a részletek mindig félévénként utólag fizetendők.

4. A kölcsön fölvehető 20, vagy 30 vagy 40, vagy 50 évi törlesztésre, mely esetekben a törlesztési hányad (tőke és kamat együtt véve) 5.26⁰/₀—8⁰/₀-ig változik. Záloglevéli árfolyam szerint lehet kölcsönt kapni 4.90⁰/₀-ra is.

5. A kölcsönt az adós bármikor fizetheti vissza akár egészben, akár részben, anélkül

hogy ezért külön díjat vagy térítést fizetne csak köteles félévvel előbb fölmondani.

6. A becslési adatokat az intézet önmaga, saját költségén szerzi be és csak a kölcsönből vonja le.

7. A jól felszerelt kérvények lehető rövid idő alatt okvetlenül érdemleges elintéztést nyernek.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete Nyitra székhelylyel egy vidéki képviselőt állított fel s ennek — a szomszéd megyék határos területeire is kiható — vezetésével =====

MÉREY LAJOS nyitrai ügyvéd urat bizta meg, kihez a kölcsöntkérő ügyfelek teljes bizalommal fordulhatnak s tőle minden további fölvilágosítást díjmentesen nyerhetnek.

KISBIRTOKOSOK ORSZ.
FÖLDHITELINTÉZETE.

3

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.



SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4⁰/₀ tiszta káli = 23—24⁰/₀ kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40⁰/₀ tiszta káli = 74—76⁰/₀ kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98—99⁰/₀) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.